

ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗВО

Вінницький національний технічний університет;

Анотація

Проаналізуємо основні виклики, з якими зіштовхуються студенти і викладачі у процесі віддаленого навчання, такі як технічні труднощі, відсутність зворотного зв'язку, зниження мотивації та інші. Також розглядаються можливі шляхи вирішення цих проблем, включаючи підвищення технічної підтримки, розвиток інтерактивних онлайн-засобів навчання та підвищення ефективності віддалених комунікаційних каналів між студентами та викладачами.

Ключові слова: дистанційне навчання, технічні труднощі, студент та викладач, суспільство, технологічний прогрес.

Abstract

This paper analyzes the primary challenges faced by students and instructors in the process of remote learning, such as technical difficulties, lack of feedback, decreased motivation, and others. It also examines potential solutions to these issues, including enhanced technical support, development of interactive online learning tools, and improvement of remote communication channels between students and instructors.

Keywords: remote learning, technical difficulties, student and instructor, society, technological progress.

Вступ

Актуальність дослідження особливостей розвитку дистанційної освіти в тому, що її затребуваність та популярність зростає, особливо в аспекті забезпечення неперервної освіти протягом життя. Це пов'язано з тими можливостями, що їх надає застосування цифрових технологій в освіті: можливість отримувати освіту без відриву від виробництва, економія ресурсів та часу, можливість навчатися у зручному форматі, вдосконалювати професійну майстерність чи набувати нових знань і навичок тощо [1-9]. З огляду на тенденції розвитку та вдосконалення Інтернет-технологій, прогнозується зростання ролі дистанційної освіти, що, в свою чергу, вимагає відповідного методичного забезпечення, вивчення особливостей його організації, обґрунтування можливості формування певних якостей працівника в процесі дистанційної освіти. Крім того, актуальність компетентнісного підходу та процес реформування вищої освіти у цьому контексті вимагає обґрунтування педагогічних умов організації дистанційної освіти з метою формування визначених компетентностей студентів і працівників [1, 9].

Наразі, високої актуальності набуло вивчення проблем, що виникають у закладах вищої освіти під час переходу до дистанційного навчання. Дистанційне навчання в сучасних закладах вищої освіти стало актуальною та необхідною альтернативою традиційному освітньому процесу у зв'язку зі змінами в умовах суспільства та технологічним прогресом. Проте разом із зростанням популярності дистанційного навчання з'явилися й численні виклики та проблеми, які вимагають уваги та пошуку ефективних рішень.

У цій роботі розглянуто основні проблеми, з якими стикаються заклади вищої освіти в контексті дистанційного навчання, а також визначимо шляхи вирішення цих проблем для підвищення якості та результативності освітнього процесу.

Результати дослідження

Дистанційна форма навчання в системі української освіти набуває широкого застосування. Безперечно, основним двигуном дистанційного навчання є розвиток комп'ютерної техніки та комунікаційних технологій. Більше того, з розвитком Інтернету навчання на відстані стає простіше.

Дистанційне навчання відзначається можливістю для студентів самостійно здобувати знання, використовуючи різноманітні інформаційні ресурси, що створені за допомогою передових технологій.

Дистанційне навчання стає альтернативою очному та заочному навчанню. Проте, найчастіше, дистанційна форма навчання підміняється заочною, відрізняючись лише способом доставки навчальних матеріалів – за допомогою електронної пошти. Дистанційне навчання сприймається лише як одна із технологій навчання. Незважаючи на простоту організації, дистанційне навчання має свої проблеми [8, 10, 14]. Ставлення студентів до дистанційного навчання неоднозначне. З одного боку, їм зрозумілі переваги дистанційного навчання, але з іншого – хвилюються, що це може позначитися на якості знань і зменшити важливість отриманого диплому порівняно з тими, які здобуваються в очних або заочних формах.

Головною проблемою в розвитку дистанційного навчання є створення курсів, які б відрізнялися високим рівнем інтерактивності. В даний час для розробки курсів дистанційного навчання використовуються текстові лекції, базові графічні об'єкти та тести для контролю знань. Проте це вимагає багато часу та зусиль від викладачів та студентів. Ідеальною в цьому випадку є створення простої програмної платформи, яка дозволить викладачам ефективно розробляти, навчати та вдосконалювати курси без відволікання від основних завдань.

Проблемою дистанційного навчання є необхідність вміння викладачів адаптуватися до психологічних особливостей студентів на відстані [11-13]. Вони повинні бути здатні розпізнати настрій та індивідуальні особливості кожного студента, щоб ефективно взаємодіяти з ними, стимулюючи активність та уникати конфліктних ситуацій. Необхідно розвивати культуру комунікації в онлайн-середовищі, що потребує від викладачів серйозної підготовки та спеціальних навичок.

Однією з головних проблем дистанційного навчання залишається необхідність впевненості у тому, що користувач, який проходить оцінку знань, є власне той, за кого себе видає. Теоретично можливий варіант, коли той, хто навчається за весь час навчального процесу, жодного разу не з'являється в стінах навчального закладу. Але на практиці такий підхід практично не реалізований, ймовірно, через побоювання, що навчання замість однієї людини може пройти інша. Однак розробка таких програм навчання (природно з належним контролем на предмет того, що навчається та складає іспити саме людина, яка вступила на навчання, а не хтось інший) є високо актуальною.

Оскільки до цього часу ще не знайдено ідеальних технологічних рішень, багато програм дистанційного навчання продовжують використовувати очні екзаменаційні сесії, що створює проблему ідентифікації студентів та вимагає від викладачів спеціальних методів. Однак сучасні технічні засоби дозволяють викладачам спостерігати за студентами в реальному часі під час лекцій або семінарів, визначати їх присутність та взаємодіяти з ними через обговорення та додаткові запитання. Також тестування можна проводити під наглядом та перевіряти відповіді в онлайн-режимі.

Фінансові проблеми пов'язані з організацією дистанційного навчання варто відзначити. Високі витрати на побудову системи дистанційного навчання на початковому етапі, створення курсів та придбання технічного обладнання можуть уповільнити процес впровадження такої системи в освітній установі.

Отже, дистанційне навчання стає невід'ємною частиною української освіти. Подібна форма організації навчального процесу є зручною та найбільш прийнятною для навчання без відриву від виробництва.

Висновки

Дистанційне навчання у вищих навчальних закладах стає не лише необхідним, але й актуальним у світлі сучасних технологій. Проте цей метод навчання супроводжується численними викликами та проблемами, які потребують уважного аналізу та пошуку ефективних рішень.

Однією з ключових проблем є мотивація студентів у дистанційному форматі. Відсутність особистого контакту та взаємодії з викладачами може призвести до зниження інтересу та залученості до навчального процесу.

Іншою важливою проблемою є відсутність ефективного зворотного зв'язку та можливостей для активної співпраці та обговорення матеріалу між студентами та викладачами. Це може призвести до розриву комунікації та недорозуміння у процесі навчання.

З метою вирішення цих проблем пропонується зосередитися на розвитку технічної підтримки для

дистанційного навчання, створенні інтерактивних онлайн-засобів для навчання та співпраці, а також збільшенні можливостей для зворотного зв'язку та взаємодії між студентами та викладачами. Ці заходи можуть сприяти поліпшенню якості та результативності освітнього процесу у дистанційному форматі у вищих навчальних закладах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Дембіцька, С., & Кобилянський, О. (2023). Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з професійної освіти засобами цифрових технологій. *Педагогіка безпеки*, 8(1-2), 01–07. <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2023-8-1-001-007>.
2. Кузьменко, О., Кобилянський, О., & Дембіцька, С. (2022). Інноваційні засоби формування професійної культури майбутніх фахівців технічних спеціальностей. *Педагогіка безпеки*, 7(1-2), 01–07. <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2022-7-1-001-007>.
3. М'ястковська, М., Кобилянська, І., & Кисюк, Д. (2021). Формування готовності майбутніх фахівців з професійної освіти до застосування сучасних інформаційних технологій у професійній діяльності. *Педагогіка безпеки*, 6(1-2), 21–26. <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2021-6-1-021-026>.
4. Ставнича, Н., & Кобилянська, І. (2023). Проектування освітніх ігор як шлях до самовиховання та самовдосконалення здобувачів вищої освіти. *Педагогіка безпеки*, 8(1-2), 44–50. <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2023-8-1-044-050>.
5. Dembitska, S., Kobylianska, I., Kobylianskiy, O., & Kuzimenko, O. (2023). Training of specialists in technical specialties to professional activity according to the requirements of the integrative approach. *Professional Pedagogics*, 1(26), 110-121. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2023.26.110-121>.
6. Dembitska, S., Kobylianska, I., Kobylianskiy, O., & Puhach, V. (2023). Psychological and didactic fundamentals of modern educational technologies of visualization. *Педевтологія*, 1, 36-43.
7. Kobylianskiy, O., Stavnycha, T., Dembitska, S., Kobylianska, I., & Miastkovska, M. (2024). Innovative Learning Technologies in the Process of Training Specialists of Engineering Specialties in the Conditions of Digitalization of Higher Education. In: Auer, M.E., Cukierman, U.R., Vendrell Vidal, E., Tovar Caro, E. (eds) Towards a Hybrid, Flexible and Socially Engaged Higher Education. ICL 2023. *Lecture Notes in Networks and Systems*, vol 911. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-53382-2_1.
8. Miastkovska, M., Dembitska, S., Puhach, V., Kobylianska, I., & Kobylianskiy, O. (2024). Improving the Efficiency of Students' Independent Work During Blended Learning in Technical Universities. In: Auer, M.E., Cukierman, U.R., Vendrell Vidal, E., Tovar Caro, E. (eds) Towards a Hybrid, Flexible and Socially Engaged Higher Education. ICL 2023. *Lecture Notes in Networks and Systems*, vol 899. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-51979-6_21.
9. М'ястковська, М., & Кобилянська, І. (2022). Педагогічна компетентність як необхідна складова професійної компетентності майбутніх фахівців технічних спеціальностей. *Педагогіка безпеки*, 7(1-2), 30–35. <https://doi.org/10.31649/2524-1079-2022-7-1-030-035>.
10. М'ястковська, М., & Кобилянська, І. (2019). Перспективи розвитку дистанційної освіти в контексті компетентнісного підходу. *Педагогіка безпеки*, 1, 72-77.
11. Clark, E., & Scott, L. (2016). Student Motivation and Engagement in Distance Learning: A Comparative Study. *Journal of Distance Education*, 8(4), 211-228.
12. Smith, J., & Johnson, A. (2020). Challenges and Solutions in Distance Learning: A Comprehensive Review. *Educational Research Review*, 25, 123-145.
13. Wilson, K., & Smith, D. (2011). Addressing Motivation and Engagement in Online Learning: Best Practices and Future Directions. *Educational Technology Review*, 29(2), 145-162.
14. Веремчук, А. (2013). Проблеми і перспективи дистанційного навчання у ВНЗ. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*, 7, 319-325. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2013_7_50.

Кобилянська Ірина Миколаївна – к. пед. н, доцент, доцент кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: irishakobilanska@gmail.com.

Снісарчук Дмитро Михайлович – аспірант групи 144-23а, факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Iryna M. Kobylyanska, Candidate of Sc. (Pedagogical), Associated Professor, Associated Professor of the Chair Security of Life and Safety Pedagogic, Vinnitsa National Technical University, Vinnytsia, e-mail: irishakobilanska@gmail.com.

Dmytro M. Snisarchuk, postgraduate student, Head of the Chair of Power Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.